

UKSG Annual Conference and Exhibition: Glasgow 26.–28.3.2012

Kaikkien aikojen ennätyksiä ja muita kokemuksia kustannus- ja kirjastoalan konferenssista

Osallistuin STKS:n Tietoaineistotyöryhmän edustajana järjestyksessään 35. UKSG-konferenssiin ja vuosikokoukseen. Kokouspaikkana oli Scottish Exhibition and Conference Centre (SECC) Glasgowssa, Skotlannissa. Osanottajamäärässä konferenssi ylsi kaikkien aikojen ennätykseen 860 osallistujalla, edustettuna oli 27 eri maata. Myös näytteilleasettajia oli runsaasti, noin 80. Näyttelytila olikin maksimikapasiteetissaan käytössä.

Toisen kaikkien aikojen ennätyksen tarjosi Skotlannin keväinen sää. Lämpömittarin elohopea kohosi yllättävään 24 plusasteeseen, tarjoten esimakua tulevasta kesästä ainakin meille lumihankien keskeltä talvivarusteissa lähteneille matkaajille.

Yhteisvoimin tulevaisuuden haasteisiin

Tulevaisuus oli painotettuna useassa esitelmässä sekä kirjastojen että kustantajien kannalta. Muutokset nähtiin sekä uhkana että mahdollisuutena. Toimintamalleihin kohdistui toiveita, kustannuksiin paineita. Laajeneva yhteistyö nähtiin tulevaisuuden voimavarana.

Avauspuheessaan UKSG:n väistynyt puheenjohtaja Tony Kidd muistutti meitä meneillään olevasta nopeasta muutoksesta alallamme. Roolimme, työtehtävämme ja työympäristömme muuttuvat. Esimerkiksi Googlen käyttäjänä emme enää ole asiakas vaan tuote. Tekniikka tukee sosiaalista toimintaa ja laajentaa näin sosiaalisen kanssakäymisen eri muotoja, asettaen myös kirjaston toimintoihin muutospaineita. Myös muu tiedontarjonta muuttuu ja laajenee. Onko tämä mielekäästä? Onko valintoja jo liikaa?

Kokouksen aikana esille nousi paljon kysymyksiä, siitä miten kirjastot pystyvät reagoimaan meneillään oleviin muutoksiin. Koulutus ja kouluttautuminen nähtiin eräänä toimivana vaihtoehtona tulevaisuuden haasteisiin.

Miten saada käyttäjäkunta tavoitteiden mukaisesti koulutetuksi? Esimerkkinä tavoitteista otettiin opiskelijoiden kirjaston käyttäjäkoulutus. Kahden vuoden sisällä tulisi 100 % opiskelijoista olla osallistunut käyttäjäkoulutukseen tai muuten kirjasto on epäonnistunut toiminnassaan! Myös kirjastohenkilöstön kouluttautumiseen kohdistuu paineita. Tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoteknisesti koulutettunutta kirjastoammattillista henkilökuntaa, jota kipeästi tarvittaisiin toteuttamaan esim. mobiilisovellusten tuomia uusia haasteita.

Uudistusmielistä ja innovatiivista toimintaa kaivataan

Ben Showers (JISC) esityksessään *“Data-driven library infrastructure: a national perspective”* tarjosi kannustavia ajatuksia kirjastoille ja muille muistiorganisaatioille toimia aktiivisena jäsenenä tietoyhteiskunnassa. Ongelmat, joiden kanssa tällä hetkellä taistelemme, saattavat

olla uusia mahdollisuuksia. Kirjastot ovat siirtymässä omasta eristäytyneestä järjestelmästäan osaksi organisaationsa kokonaisarkkitehtuuria ja koko yhteiskunnallista elämää. Teknologia ja käyttäjäkunnan odotukset luovat paineita samoin kuin lisääntyneet taloudelliset rasitteet. "Antakaa kaikkien kukkien kukkia" Showers kehotti. Olemalla innovatiivinen, leikkimielinen ja avoin yhteistyölle, pyrkimällä ottamaan huomioon kaikki mahdollisuudet, mukaan lukien myös muut oman toimialan tiedonlähteet sekä sidosryhmät, onnistumisen mahdollisuudet parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi nousevat huomattavasti. Pällekkäisyyksien poistamista ja yhteistyön lisäämistä muiden organisaatioiden kanssa hän piti hyvänä aseena taloudellisia vaikeuksia vastaan.

Hyvänä esimerkkinä yhteistyötoiminnan tukemisesta hän mainitsi JISC:n Discovery ohjelman <http://discovery.ac.uk/>, joka tukee työllään pääsyä kansallisten muistiorganisaatioiden tärkeisiin kokoelmatietoihin ja helpottaa uusien palvelujen tarjontaa tutkimustyölle ja opetukselle.

Myös Knowledge Base+ ohjelma <http://www.jisc-collections.ac.uk/knowledgebaseplus/> tähtää yhteistyön tukemiseen erityisesti e-aineistojen hallinnassa.

Innovatiivinen hanke on myös JISC Elevator -foorumi <http://elevator.jisc.ac.uk/>, jonne voi lähettää uusia ideoita. Yhteisön jäsenet äänestävät asiasta ja parhaassa tapauksessa saattaa rahoituskin löytyä.

Käytettävyyteen tulisi panostaa

Dave Pattern (Univesity of Huddersfield) piti käytännönläheisen esitelmän otsikolla: *"I wouldn't start from here" Overcoming barriers to accessing online content in libraries.*

Puheessaan hän käsitteli niitä kysymyksiä, mitä käyttäjillä on, kun he yrittävät päästä käsiksi elektronisiin aineistoihin ja sitä, miksi kirjastojen pitäisi tehdä tiedon saaminen niin helpoksi kuin mahdollista.

Luennoitsijan tekemän twitter-kyselyn perusteella kärkisijoille käyttäjäkunnan toiveissa e-aineistojen käytön helpottamiseksi ja parantamiseksi sijoittuivat: aineiston oikeellisuus, helppokäyttöisyys, löydettävyys, edullisuus, liiallisten tietosuojatekniikoiden poistuminen ja lisenssiongelmista vapautuminen.

Pystyvätkö kirjastot vastaamaan näihin toiveisiin?

Käyttäjät miettivät miksi Google on niin vaivaton käyttää ja kirjaston käyttöjärjestelmät niin vaikeita. Helpot reitit, kuten Wikipedia ja Google ovatkin käyttäjien suosiossa.

Esimerkkinä tästä Pattern kuvaili tapauksen, jossa käyttäjä yritti kirjastojärjestelmän kautta tehdä tiedonhakuja haluamastaan täystekstiartikkelista. Käyttäjä kohtasi mutkikkaan järjestelmän käyttäjätunnuksineen, täystekstin puuttumisineen ja muine kommervenkkeineen saaden lukusten klikkausten jälkeen lopputulokseksi eteensä mahdollisuuden hankkia kallis, maksullinen artikkeli. Käyttäjä päätyi suoraan Google-hakuun, jossa samainen artikkeli aukesi sen suuremmitta mutkitta Open Accessin PDF-versiona.

Miksi käyttäjät haluaisivat käydä läpi nämä monimutkaiset vaiheet tulella kirjastoon ja käyttämällä kirjaston tarjoamia palveluja, kun käytettävissä on helpompia keinoja? Miksi kirjastot yrittävät muuttaa asiakkaansa mini-kirjastonhoitajiksi? Käyttäjän ja käyttöönsäasettajan tarpeet eivät aina kohtaa. Toimintoja suunniteltaessa olisi suunnittelijan syytä katsoa asiaa käyttäjän näkökulmasta ja osata asettua hänen asemaansa.

Käyttäjän kannalta sujuvamman hakumenettelyn saavuttamiseksi kirjastojen täytyy yksinkertaistaa prosessejaan, niin paljon kuin mahdollista. Ovatko discovery-palvelut yksi ratkaisu näihin ongelmiin, jos kustantajien yhteistyö tulevaisuudessa toimisi? Jo tällä hetkellä discovery-palvelujen käyttö on selkeästi nousussa.

Koko ajan kustantajat kehittävät palvelujaan käyttäjien auttamiseksi ja helpottamiseksi. Esimerkiksi tapauskohtaisten palautteet, kuten: "Henkilö, joka lainasi tämän kirjan, lainasi myös..." "Henkilö, joka silmäili tätä lehteä, silmäili myös..." ovat yleistyneet.

Meneillään on myös käyttöpalvelujen kehittämistä koskevia projekteja kuten JISC:n perustama Activity data project <http://www.jisc.ac.uk/whatwedo/programmes/inf11/activitydata.aspx>.

Kirjastoihin kannatta sijoittaa

Vuosi vuoden jälkeen maailman laajuisesti kirjastoihin kohdentuvat leikkauspaineet nousivat esille myös tämän kokouksen useissa puheenvuoroissa. Omassa esityksessään Stephen Abram (Gale Cengage Learning) ytimekkäästi lainasi Eleanor Crumblehulmen tweettiä: "Cutting libraries in a recession is like cutting hospitals in a plague". Eipä tähän ajatukseen taida olla paljon lisäämistä. Abram kertoi mm. esimerkkejä leikkausten vaikutuksista koulu- ja sairaalakirjastoihin. Koulukirjaston leikkaukset aiheuttivat 30 % laskun koulun tuloksissa ja on osoitettu, että sairaaloissa, joissa on kirjasto, kuolleisuus on 10% vähäisempää. Organisaatioiden tulisi tiedostaa kirjastojen tuoma lisäarvo ja ottaa tämä huomioon, vaikka taloudellinen tilanne olisi haastava.

Printataanko PDFiä jatkossakin?

Työpajoissa, joita oli kaiken kaikkiaan valittavana 28, käsiteltiin mitä moninaisimpia asioita. Aikataulullisesti oli mahdollisuus osallistua neljään, ennalta valittuun työpajaan. Mielenkiintoinen tilaisuus oli mm. tieteellisten artikkelien tiedostomuotoja käsittelevä työpaja. Vaikka tällä hetkellä 80 % downloadatuista artikkeleista on PDF-muodossa, kehittelyn painopiste on kuitenkin HTML -dokumenteissa. Mielipiteet tiedostomuotojen tulevaisuudesta jakautuivat laidasta laitaan; Miten mobiilisovellukset vaikuttavat tiedostomuotojen kehitykseen? Väistyykö PDF-tiedostomuoto HTML:n tieltä? Entä mitä sen jälkeen, Utopia dokumentitko vai jotain vallan muuta? Entä on painetun artikkelin tulevaisuus? Onko sitä enää?

The Annual General Meeting of UK Serials Association

Konferenssin yhteydessä pidettiin UKSG:n vuosikokous. Osallistujia kokouksessa oli noin 50. Käsiteltävinä asioina oli mm. seuran nimen ja logon vaihtaminen, talouskatsaus kuluneeseen vuoteen, uuden puheenjohtajan ja hallituksen uusien jäsenten valitseminen, seuran julkaiseman lehden uudelleen nimeäminen ja katsaus tuleviin tapahtumiin.

Kokouksen yksimielisellä päätöksellä seuran vanha nimi UK Serials Group sai väistyä ja uudeksi nimeksi tuli ytimekkäästi UKSG. Samalla vaihtui myös seuran logo.

Väistyvä puheenjohtaja Tony Kidd loi katsauksen kuluneen vuoden tapahtumiin sekä vuoden 2011 tilipäätökseen. Hän piti vuotta hyvin menestyksellisenä. Vuosi oli kulunut sekä järjestettyjen tapahtumien että taloudellisen tilanteen kannalta kiitettävästi.

Vuoden 2011 konferenssin kohonnut osanottajamäärä oli kompensoinut suuressa määrin Edinburghissa pidetyn 33. konferenssin yllättävän kalliita kuluja. Kuluneen tilikauden tulos oli huomattavasti plussan puolella. Samaa positiivista tulosta toivottiin tälle vuodelle. Jäsenmaksu säilytettiin ennallaan 99 punnassa.

Seuran uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Ross MacIntyre (Mimas, The University of Manchester), sihteeriksi Kate Price (University of Surrey) ja taloudenhoitajaksi Charlie Rapple (TBI Communications). Heidän lisäksi valittiin kuusi uutta hallituksen jäsentä.

Seuran julkaisema lehti, Serials, on maaliskuusta 2012 lähtien ilmestynyt nimellä Insights. Uuden nimen myötä lehden brändiä ja visuaalista ilmettä on uusittu vastaamaan seuran roolia tietoyhteisössä. Myös lehden nettisivut on uusittu.

Kuluvalla kaudella seura järjestää konferensseja, seminaareja, työpajoja ja opiskelijoille suunnattua ohjelmaa, mm. marraskuussa pidettävä päivän mittainen konferenssi teemalla "Rethinking collections". Lista seuran järjestämistä tapahtumista löytyy osoitteesta: <http://www.uksg.org/event/>

Kauniiksi lopuksi pilvilinnoista Helsingissä

Loppukevennyksenä Stephen Buck (Dublin City University) luki Christina Templetonin (Department of Emotional Responses and the Consequences of Long Term Disappointment in Love, Institute of Behavioural Psychology, Peachtree University, St. Paul, Chicago) tarinan,

The emotional consequences of the idealisation of the elderly married academic librarian (male) by the elderly unmarried academic librarian (female) – a study

joka kertoo englantilaisen kirjastonhoitajan, Emilyn, romanttispainotteisesta matkasta Helsinkiin – missä, hänen mielestään, ihmiset puhuvat sujuvasti vähintään kolmea kieltä, ovat hyväihoisia ja tyyli tietoisia - kirjastoalan kokoukseen, jossa hän tapaa suomalaisen kollegansa Matin.

Tarina kerrotaan tieteellisen artikkelin muodossa, kaikkine asiaan kuluviin elementteineen ja on kuultavissa kokonaisuudessaan osoitteessa:

<http://river-valley.tv/media/conferences/uksg-2012/0302-Stephen-Buck/>

Seuraava kokous

Vuoden 2013 konferenssi ja vuosikokous pidetään 8. – 10.4.2013 Bournemouthissa.